

Qəbələ əsrarəngiz təbieti və coğrafi mövqeyinə görə Azərbaycanın ən zəngin və maraqlı guşələrindən biridir. Tarixi eramızdan əvvəl V-IV əsrlərə qədər gedib çıxır. Qədim Qəbələ 900 il Qafqaz Albaniyasının paytaxtı olub.

Qəbələ adını ilk dəfə romalı böyük Plini "Təbii tarix" əsərində "Kabalana" kimi işlətmüşdür. Ptolomeydə "Xabala", Musa Kalankatlıda "Kavalaka" qeyd olunmuşdur. İlk dəfə bu şəhərin Qəbələ olduğunu Azərbaycan alimi A. Bakıxanov "Gülüstani İrem" əsərində göstərmüşdir. Bütün bunlarla yanaşı əsrlər boyu Azərbaycan torpaqlarına göz dikən yadllilərin hücumlarına məruz qalmasına baxmayaraq Qəbələ şəhəri bu hücumlara sinə gərmiş və məglubedilməz qala-şəhər kimi tarixin yaddaşına daxil olmuşdur. Antik şəhərin qala qalıqları və Qafqaz Albaniyası paytaxtının qala qalıqları və qala Qapıları müasir dövrümüzə qədər gəlib çıxmışdır.

Tarixə nəzər salıqda aydın olur ki, Qəbələ 1068-ci ildə Şirvanşah Fəribürzün, 1120-ci ildə gürçü çarı III Davidin, 1386-ci ildə Teymurləngin, 1538-ci ildə Səfəvi şahı I Təhmasibin, 1734-cü ildə Nadir şahın qoşunlarının işgali ilə üz-üzə dayanmışdır. Lakin bütün bu və bizi məlum olmayan, gəlib çatmayan bu kimi hücumlara baxmayaraq şəhər öz əhəmiyyətini itirməmişdir. Çuxur Qəbələ kəndinin yaxınlığında, strateji cəhətdən çox əhəmiyyətli bir məkanda yerləşən şəhərin ərazisində uzun illər aparılan qazıntılar təsdiq edir ki, bu şəhər eramızdan əvvəl V-IV əsrlərdən (bəzi mənbələrdə IV-III əsrlər de göstərilir) yeni eramızın XVIII əsrindək Qəbələ şəhəri inkişaf etmiş, Roma, Yunanistan, hətta Hindistan və dövrün başqa şəhərləri ilə ticarət əlaqəsinə girmişdir. Şəhər həm də güclü sənətkarlıq mərkəzi olmuşdur. Burada hazırda da aparılan qazıntı işləri zamanı aşkar olunan qalıqlar bunu təsdiq edir.

Nadir şahın ölümündən

Qəbələnin qədim tarixi və bu günü

sonra Azərbaycan xanlıqlara, sultanlıqlara, melikliklərə bölmüş, Qəbələ şəhəri ərazisində (indiki Qəbələ rayonu ərazisində) Qutqaşın sultanlığı yaradılmışdır. Daha sonra Azərbaycanın inzibati rayonlarından biri kimi 1930-cu ildə Qutqaşın (Qutqaşen) rayonu yaradılmışdır. 1991-ci ildə Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra rayonun tarixi adı bərpa olunmuş və Qə-

cümlədən Qəbələnin bütün sahələri üzrə böyük keyfiyyət və əməkliyət dəyişikliklərinə getirib çıxardı. İnsanların həyat tərzi, güzəranı, rifah halı təsəvvür olunmaz dərəcədə dəyişdi və yaxşılaşdı. Cəmiyyətdə yeni istehsal münasibətləri yarandı. Müstəqilliyin 10-12-ci ilində Qəbələyə qayıdan insanlar bu tarixi inkişafdan heyətlərini gizlədə bilmədilər. Hətta, əslən qəbələli öz

hava limanı, məşhur "Beltmann" markalı piano zavodu, qədim Qəbələnin qala qalıqları Qəbələyə gələn xarici turistlərin belə xüsusi marağına səbab olur. Artıq Qəbələ rayonu bir sıra beynəlxalq tədbirlərə də ev sahibliyi edir və bu imkanlar ildən-ilə artır, genişlənir. Hətta burada dövlət başçılarının görüşləri də keçirilir.

12-13 il ərzində Qəbələdə görülen bütün işləri sadalamaqla qurtaran deyil. Bu illər ərzində Qəbələdə 13 mindən çox iş yeri açılıb. Bu iş yerləri əhalinin həyat səviyyəsinin müqayisədilməz dərəcədə dəyişib. 15-20 il əvvəl rayonda minik maşını, adı avtomasiyi (yük avtomasiyindən heç söhbət gedə bilməzdə) olanları barmaqla göstəridilər. Lakin hazırda rayonun əksər ailələri müxtəlif markalı avtomasiylə təmin olunub. Bu illərdə axşamlar şəhərin küçələri zülmətə qərq olurdu. Axşamdan bir qədər keçmiş küçələrdə yalnız bir-birinə qonaq gedib-gelən tək-tək adamlar el fənəri ilə görünərdilər. Lakin indi şəhərin müasir yaşlılığı, gülcicəye bürünmüş çiraqbən küçələri göz oxşayır, ruhu təzələyir. Parkları, əyləncə mərkəzləri istirahət edən yaşılı insanlarla, gənclərlə, uşaqlarla dolu olur. Bütün bunları bizlər qısa müddətə ölkəmizin müstəqilliyi, Heydər Əliyev ideyalarının cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən məqsəd-yönlü tədbirləri bəxş edib. Ən əsası odur ki, dünyada cövlənən və sonu hələ də görünməyən böhranlar, digər acınaçlı proseslər—mühəribələr, məhəlli münaqişələr, terorizm, separatizm ölkəmizdən çox-çox uzaqdır, xalqımız dinc və əmin-amanlıq şəraitində yaşayır, eləcə də qurub-yaratmaqla məşğuldurlar, həmçinin en xoşbəxt xalqdır.

Qoy həmişə bu xoşbəxtlik var olsun, daimi olsun!

Nadir ATAKİŞİYEV.

bələ adlandırılmışdır.

Azərbaycan XX əsrin sonlarında ikinci dəfə müstəqillikdən etdikdən sonra çox da uzun vaxt çəkməyən fasiledən sonra ölkəmizin digər şəhər və rayonları kimi sürətli inkişaf yoluna qədəm qoydu. O vaxtlar ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlar tezliklə Qəbələdə də öz behərəsini verdi. Qəbələ şəhəri, rayonun yeni yaradılan qəsəbələri, kəndləri abadlaşmağa, zənginləşməyə başladı. Ölkənin sosial-iqtisadi inkişafını sürətləndirmək tədbirləri haqqında, bundan bir qəfər sonra hər 5 il üçün nəzərdə tutulan regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramları haqqında Prezident sərəncamlarının icrası sözün əsl mənasında ölkə həyatının, o

küçəsini, öz köhnə evini tapmaqda çətinlik çekdi.

Böyük Azərbaycan dramaturqu Cəfər Cabbarlının dediyi kimi həyatda inqilab, məişətde inqilab, şüurlarda yeni inqilab baş verdi.

Qəbələdə sənayenin inkişafı ilə yanaşı kənd təsərrüfatının, turizmin, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət ocaqlarının inkişafı bu rayonun görkəminin, simasının başdan-başa dəyişməsinə getirib çıxardı. Rayonda Qafqazda analoqu olmayan meyvə konserv заводı tikildi. İndi bu zavod dönya 30-dan çox ölkəsinə bir sərənə üzrə meyvə şirələri və konsentratlar ixrac edir. Burada hazırda 200-dən, yay və payız mövsümlərində daha çox işçi çalışır. Bu zavodun aradınca rayonda kərpic, beton, qum-çınqlı, fındıq emalı, limo-

manda təbiəti və coğrafi mövqeyinə görə Qəbələni Azərbaycanın Isveçrəsinə bənzətmışdı. Elə bu baxımdan tezliklə şəhərin şimal bölgəsində, Vəndam qəsəbəsində, Yengicə kəndində ən müasir, dünya standartlarına cavab verən üç ulduz, dörd ulduz, beş ulduz hotellər tikilməyə start verildi, bir sərənə istirahət parkları salındı. Bunlara paralel olaraq mərkəzi yollar, şəhərin mərkəzi küçələri yenidən tikildi, yaşıllaşdırıldı və müasir görkəmə getirildi. Beynəlxalq tədbirlər keçirilməsinə layiq mədəniyyət ocaqları istifadəyə verildi. İndi Qəbələdə bir sərənə təhsil, mədəniyyət, incəsənət mərkəzləri, idman meydançaları istifadəyə verilib. Artıq Qəbələnin sorağı dönya ən sərənə ölkələrindən gəlir. Beynəlxalq standartlara cavab verən

"Mən Azərbaycan haqqında nə biliyəm?" esse yazı müsabiqəsinin qaliblərinin Qəbələyə səfəri

Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi və Xarici İşlər Nazirliyinin birgə əsasnaməsinə uyğun olaraq 2015-ci ilin fevral-aprel aylarında xarici ölkələrin gəncləri arasında "Mən Azərbaycan haqqında nə biliyəm?" mövzusunda esse yazı müsabiqəsi keçirilmiş, Argentina, Banqladeş, Braziliya, Butan, Çex Respublikası,

Fransa, Hindistan, Lita, Meksika, Montenegro, Ruminiya və Serbiyadan olan qaliblərin 10—20 iyul 2016-cı il tarixlərde Azərbaycana səfəri nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycanı qarış-qarış gəzməyi planlaşdırılan xarici ölkə gəncləri səfər çərçivəsində

13—15 iyul 2016-cı il tarixdə Qəbələ rayonunda olmuşlar. Qonaqlar qədim Qafqaz Albaniyasının paytaxtı olmuş Qəbələ şəhərinin qalıqları və qala divarları yerləşən "Çuxur Qəbələ" tarix-bədii qoruğuna, muzeyə və Tufandağ qış-yay turizm istirahət kompleksinə səfər edərək rayonun tarixi abidələri, zəngin təbiəti, turizm infrastrukturunu ilə yaxından tanış olmuşlar.

«Qəbələ».